

БЮЛЕТИН #3

CHERISH

Cultural and Natural HERItage:
a Sustainable tourism VET
Integrated approach

Европейски проект за разработване на мултидисциплинарна образова-
телна програма за валоризиране и устойчиво управление на
невъзпроизводимите блага

№3

Брой 3

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CHERISH

Вие сте с брой 3 на информационния бюлетин по проект *CHERISH*

В новия брой на бюлетин *CHERISH* ще научите за:

**Третата партньорска
среща и нейните цели**

**Съдържанието на
модулите по ЮЗ**

**Цели за устойчиво
развитие 13 - 17**

Нашата цел

Проект *CHERISH* е финансиран от програма „Еразъм+“, КД 2 „Сътрудничество и иновации за обмен на добри практики“ и има за цел да предостави на преподавателите по ПОО информация, набор от инструменти и иновативна обучителна програма за валоризирането и устойчивото управление на невъзпроизводимите блага.

Иновативната образователна програма се състои от дидактични модули, фокусирани върху европейското културно и природно богатство, като е отделено специално внимание на устойчивия туризъм. Те се разработват на базата на критериите от ЕСКПОО и ще помогнат на учителите да повишат информираността и да разработят проактивна нагласа сред учениците за устойчивото развитие в Европа.

Една от новаторските страни на *CHERISH* е силният междудисциплинарен и трансверсален подход, който дава възможност за постигането на синергия между обучението, научните изследвания и предприятията.

Проектът стартира през ноември 2019 г. и е с продължителност от 3 години..

Трета партньорска среща

Париж, Франция

За първи път от две години насам партньорите по проект *CHERISH* се срещнаха лично на двудневната среща в Париж, която се състоя на 18 и 19 ноември 2021 г. Бяха обсъдени текущите задачи по работен пакет 3 и извършената до момента работа в рамките на разработваните дидактични модули. Беше обменена информация относно бъдещите фази на проекта и дейностите, които ще бъдат извършени през следващите месеци.

Преглед на резултатите Дидактични модули за напреднали

Задълбочена програма: общ подход и структура

Задълбочената програма представя състоянието на основните технологии, политики и инструменти за опазването и валоризирането на невъзпроизводимите блага. Те са организирани в три дидактични модула, всеки от които е посветен на една от трите макрообласти на ЮНЕСКО за невъзпроизводимите блага, а именно: Културно наследство, Природно наследство и Смесено културно и природно наследство. Дейностите са представени като „инструменти за интервенция“ и

са организирани като функция на три вида оперативни параметри:

- Характер на интервенцията: в кое измерение на устойчивото развитие действа избраният инструмент (екологично, социално, икономическо).
- Цел на интервенцията: каква е целта на избрания инструмент (съхранение, реставрация, валоризация).
- Тип на интервенцията: какъв е видът на взаимодействие между инструмента и невъзпроизводимите блага (пряко, непряко).

Този подход позволява да се представят по един всеобхватен начин всички различни видове дейности, които допринасят за устойчивата валоризация на невъзпроизводимите блага (НВБ). Например стратегията за управление на "нулеви отпадъци" може да се разглежда като инструмент за намеса със социален характер и за непряко валоризиране на НВБ. Задълбочената програма има за цел да стимулира интегрираната визия на крайните потребители и да ги накара да обвържат различните видове междусекторни подходи, които синергично допринасят за устойчивата валоризация на НВБ.

За да се улесни този вид въздействие върху крайните потребители, подходите и технологиите, представени в дидактичния модул, са организирани в интерактивна база данни, свързана с **пилотно приложение**.

Пилотното приложение ще предостави на учителите и обучителите гъвкав инструмент

за извършване на елементарни симулации за интегрирано териториално планиране чрез избор на различни видове действия, насочени към устойчиво управление на видовете НВБ.

Предлаганите отворени образователни ресурси са същите като тези, представени в уводната програма. Всеки модул се състои от наръчник на преподавателя, PowerPoint презентация на урока и въпросник за оценка на знанията на учениците.

Съдържание на Модул 1

Този модул се състои от шест инструмента, които представят различни технологии и модели за устойчиво управление и опазване на културното наследство. Те са равномерно разпределени между трите измерения на устойчивото развитие (по два инструмента за всяко измерение - екологично, социално, икономическо).

Екологично измерение

Технологии за изолиране на основата на обектите от културното наследство с цел защита от земетресения

Защитата на културното наследство от сеизмичен риск е отворен въпрос, поради трудностите при намирането на технически решения, които позволяват добър баланс между тяхната ефективност и инвазивност. Сеизмичната изолация е една от най-подходящите и ефективни техники за защита на музейни артефакти при земетресения.

Технологии и стратегии за почистване на камъни и графити от културното наследство

Физичните, химичните и биологичните агенти разрушават камъка на паметниците на културата. Сред основните фактори за това обаче са замърсеният въздух, наличието и концентрацията на соли и процесите на гниене. При съхраняването на каменни повърхности и фрески е необходимо да се определи основната причина за тяхното разрушаване и да се използва най-подходящата технология или подход за решаване на конкретния проблем.

Икономическо измерение

Корпоративна социална отговорност на туристическите предприятия, свързани с културното наследство

Корпоративната социална отговорност е чудесен инструмент, чрез който предприятията могат автоматично да постигнат своите цели за устойчивост, като насочат печалбите си към опазване на културното наследство чрез портфейли, базирани на въздействието. Ето защо е важно да се опишат подробно ползите и да се опростят методите за ангажиране на частния сектор в опазването на културното наследство.

Устойчиво управление на туристическата дестинация

Устойчивият и интегриран подход при управлението на туристическата дестинация е полезен, защото:

- Удовлетворява потребностите на туристите и икономическите интереси на туристическата индустрия;
- Подхожда към развитието на туризма по начин, който намалява негативните въздействия;
- Опазва местното културно наследство и околната среда.

Социално измерение

Добри практики и действия за устойчиво управление на твърдите битови отпадъци в туристическия сектор

Подходът на кръговата икономика при управлението на твърдите битови отпадъци се превърна в много важна цел в страните от ЕС. По данни на Европейския парламент туризмът представлява третата по значимост социално-икономическа дейност. Следователно са необходими добри практики, насочени към ефективното и устойчиво управление на твърдите битови отпадъци в туристическия сектор.

Стратегии и политики за превенция на земетресенията в национален мащаб

Неотдавнашните земетресения в Италия, Турция и Гърция доведоха до загубата на безценни исторически ценности и подчертаха нарасналата необходимост от целенасочени действия за смекчаване на последиците от природните бедствия с цел опазването на културното наследство. Добре известно е обаче, че целенасочените мерки не са достатъчни, ако не са координирани в общи политики за намаляване на риска от бедствия, които са в състояние да съгласуват различните технически подходи.

Съдържание на Модул 2

Този модул се състои от шест инструмента, които представят различни технологии и модели за устойчиво управление и опазване на природното наследство. Те са равномерно разпределени между трите измерения на устойчивото развитие (по два инструмента за всяко измерение - екологично, социално, икономическо).

Екологично измерение

Технологии, насочени към намаляване на въздействието от изменението на климата върху биологичното разнообразие

Преглед на възможностите за повишаване на адаптивния капацитет на видовете и екосистемите в условията на климатични промени:

- Намаляване на неклиматичните въз-

действия, като замърсяване, свръхексплоатация, загуба и фрагментация на местообитанията и инвазивни чужди видове.

- Разширяване на практиките за опазване и устойчиво използване, включително укрепване на мрежите от защитени зони.

ИКТ инструменти, насочени към опазване на природното наследство чрез подобрени информационни системи за околната среда

Горските пожари, наводненията и засушаванията показват как навременната информация за околната среда може да има значение

по време на извънредни ситуации. Справянето с екологичното предизвикателство за опазване на биоразнообразието чрез предотвратяване и управление на екологични бедствия като наводненията зависи от оценката на данните, които се отнасят до най-различни сектори и източници.

Икономическо измерение

ИКТ инструменти, насочени към разработване на новаторски и отговорни туристически стратегии

Целта на тези инструменти е да се защити и съхрани природното наследство и да се използват за разработване и насърчаване на новаторски, устойчиви и отговорни туристически стратегии чрез дигитализация, както и за прилагането на добри практики, обучение за формиране на политики и изграждане на капацитет.

Стратегии и политики за превенция на наводненията в национален мащаб

Преглед на основното съдържание на "Най-добри практики за превенция, защита и облекчаване на последиците от наводнения", който е референтният документ на ЕС за управление на риска от наводнения. Той се състои от три части. В част I са описани основните принципи и подходи. Част II се отнася до начините за ефективно прилагане на тези принципи и подходи. Заключениета са направени в част III.

Социално измерение

Корпоративна социална отговорност на туристическите предприятия, свързани с природното наследство

Преглед на приноса на туристическата индустрия за опазването на биоразнообразието чрез разглеждане на начина, по който тези

мерки са интегрирани в наградите и стандартите за КСО в туризма. Например Европейската харта за устойчив туризъм в защитените територии представлява доброволно споразумение, насочено към туристическите оператори, които работят в защитени територии.

Добри практики в земеделието и горското стопанство, насочени към насърчаване на производствените дейности в защитените зони

Политики за управление, насочени към насърчаване на производствените дейности в защитените територии, без това да оказва отрицателно въздействие върху опазването на

биологичното разнообразие. Включване на заинтересованите страни в опазването на биологичното разнообразие и повишаване на общата осведоменост за природните богатства (както за рисковете, така и за икономическия потенциал) с цел съчетаване на печеливши дейности и опазване на природното наследство.

Съдържание на Модул 3

Този модул се състои от шест инструмента, които представят различни технологии и модели за устойчиво управление и опазване на смесеното културно и природно наследство. Те са равномерно разпределени между трите измерения на устойчивото развитие (по два инструмента за всяко измерение - екологично, социално, икономическо).

Екологично измерение

Технологии, насочени към опазване на смесеното културно и природно наследство от въздействието на атмосферните влияния

Преглед на най-важните технологии, насочени към запазване на повърхности от въздействието на атмосферните влияния (оттичане на вода, замразяване и размразяване, преминаване от мокро към сухо):

- Висококачествени защитни покрития, които се отличават с прозрачност, обратимост, съвместимост с повърхността, дълъг живот, лесен синтез, евтина поддръжка и нетоксичност.
- Моделиране и намаляване на въздействието на повърхностния воден отток.

Технологии, насочени към опазване на смесеното културно и природно наследство от структурни повреди

Преглед на основните технологии за структурно укрепване:

- Пръти за закрепване, скални болтове, мрежи срещу скално срутване, микропилони, струйно заливане, нови технологии като "активни шевове".
- Нови строителни разтвори и цимент за структурно укрепване от геополимери на основата на метаколин.

Икономическо измерение

Мерки за корпоративна социална отговорност на туристическите предприятия, свързани със смесеното природно и културно наследство

Терминът "екомузей" се отнася до екологични дейности, които имат за цел да развият целия регион като жив музей. Един екомузей включва три елемента:

- Опазване на природното и културното наследство в даден регион;
- Управление на това наследство с участието на жителите;
- Функционирането на запазената природа и традиции като музей.

Интегрирани системи изкуство-култура-ландшафт и цикли на потребление-възстановяване

Устойчивото производство взема под внимание и социалните и културните особености на територията, в която се развива. Понастоящем територията като ландшафт представлява сложна екосистема (общности, традиции, култури и специфични земеделски системи), както и ценен актив за културното съхранение на изкуството и историята. То е и стратегически актив за опазването и насърчаването на политиките в областта на околната среда.

Социално измерение

План за опазване и поддръжка на културните ландшафти

Преглед на четирите основни вида третиране на културните ландшафти:

- Опазване;
- Рехабилитация;
- Реставрация;
- Реконструкция.

Включени са и дейностите, които са необходими за изготвянето на доклад за културните ландшафти, като напр. исторически изследвания, преглед и документиране на съществуващите условия, „разчитане“ на пейзажа, преглед на историческите съоръжения.

Стратегии и политики за предотвратяване на свлачища в национален мащаб

Уязвимостта на обектите на културното и природното наследство от свлачища е въпрос, който трябва да бъде разгледан чрез разработването на мултидисциплинарен подход. Необходими са надеждни и точни анализи на данни, за да се разработят правилни геоложки и геотехнически модели за предпазване и смекчаване на последиците от свлачищата.

Представяне на Целите за устойчиво развитие

17-те Цели за устойчиво развитие са приети в края на 2015 г. от всички държави членки на ООН. Дневен ред 2030 има амбицията да постигне тези Цели през следващите години. Това е единствено по рода си предизвикателство, както за всички правителства, така и за частния сектор, за организациите на гражданското общество и за хората, които заедно могат да ускорят този процес.

Целите за устойчиво развитие са дефинирани в три измерения - икономическо, социално и екологично. Разработваните по проект *CHERISH* продукти също се определят в тези три измерения, както и в съответствие с онези цели, които са специално насочени към устойчивото управление на невъзпроизводимите блага в държавите членки.

В първите два броя на бюлетин *CHERISH* бяха представени Цели от 1 до 12. Следващите са:

Цел 13: Предприемане на спешни действия за борба с климатичните промени и въздействието им.

Цел 14: Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси.

Цел 15: Устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, преустановяване деградацията на почвата, прекратяване загубата на биологично разнообразие.

Цел 16: Мир и справедливост - насърчаване на справедливи, мирни и приобщаващи общества.

Цел 17: Партньорства за постигане на Целите за устойчиво развитие.

Научете повече за Целите на ООН за устойчиво развитие:

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия.

Тази публикация отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.